

GRASRASSEN

BESCHIKBAARHEID BIOLOGISCH ZAAIZAAD VOOR GRAS EN KLAVER IN 2014

Steeds meer biologische veehouders vinden hun weg naar biodatabase.nl hun vraag naar gras(klaver) zaad te matchen met de beschikbaarheid. Dit artikel geeft een overzicht van de beschikbaarheid in 2014, maar is ook een oproep aan biologische veehouders om aan te geven waar het aanbod eventueel niet overeenkomt met hun vraag.

TEKST NICK VAN EEKEREN, MARCO VAN LIERE & MAAIKE

RAAIJMAKERS | FOTO WAGENINGEN UR

Voor graslandproductie is aandacht voor rassenkeuze van gras en klaver nodig

DUITSE GRASMENGSELS

In Duitsland mogen biologische telers grasmengsels gebruiken die een deel (30%) gangbaar zaad bevatten. Sommige van die mengsels zijn ook in Nederland te koop. Het gebruik van deze mengsels is hier echter niet toegestaan. Mengsels met gangbaar zaad mogen volgens de Europese regelgeving ook niet biologisch genoemd worden en dragen dus geen officieel EU logo (het groene blaadje). Er kan echter wel een 'bio'-stempel opzitten van een privaat keurmerk zoals Bioland. De expertgroep heeft aangegeven dat ze dit verwarrend vindt voor Nederlandse veehouders en dat die weg afgesloten moet worden. Bionext zoekt in overleg met Skal naar een oplossing.

NATIONALE ANNEX BIOLOGISCH ZAAIZAAD

Biologisch uitgangsmateriaal is verplicht indien beschikbaar. Voor gewassen waarvoor het aanbod aan biologisch zaad nog onvoldoende is, kan ontheffing worden aangevraagd. In Nederland wordt hiervoor jaarlijks een Nationale Annex vastgesteld waarin de lijst met gewassen waarvoor geen ontheffing meer mogelijk is wordt weergegeven. Bionext organiseert op verzoek van het Ministerie van Economische Zaken (EZ) jaarlijks expertgroep-bijeenkomsten waarin telers en zaadbedrijven het aanbod en de vraag met elkaar bespreken. Op basis van objectieve criteria worden gewassen in een van de volgende categorieën ingedeeld:

- Categorie 1: Nationale Annex, geen ontheffing mogelijk voor het gebruik van gangbaar uitgangsmateriaal.
  - Categorie 2: ontheffing mogelijk indien het gewenste ras biologisch niet beschikbaar is.
  - Categorie 3: er is helemaal geen biologisch uitgangsmateriaal beschikbaar, het aanvragen van een ontheffing is dus niet nodig.
- De Naktuinbouw houdt op verzoek van het ministerie van EZ de beschikbaarheid van biologisch uitgangsmateriaal bij op de biodatabase (biodatabase.nl). Binnen gewassen staan de beschikbare rassen vermeld en bij welke leverancier dit materiaal verkregen kan worden.

Zaadbedrijven willen graag inspelen op vragen van de praktijk mits daar voldoende vraag naar is. Het is aan de veehouders om hun wensen via marktpartijen organisaties als De Natuurweide, De Groene Geit en Bionext te ventileren. Als er geen geluiden komen vanuit de praktijk wordt er vanuit gegaan dat het huidige aanbod aan de wensen voldoet.

Grasmengsels met Engels raaigras staan op categorie 1. In tabel 1 is de beschikbaarheid van biologische grasmengsels in 2014 weergegeven. Met uitzondering van het mengsel Optima Diplo van Neutkens Zaden, staan al de gebruikte rassen in deze mengsels op het rassenbericht 2013 en de rassenlijst 2014. Voor gemiddelde gebruik van weide/maaien op biologische bedrijven voldoen deze mengsels aan de behoefte. Voor een meer gevarieerd mengsel als het traditionele BG11 kan een veehouder zelf deze biologische mengsels aanvullen met beemdlangbloem, veldbeemd en timothee. Hetzelfde geldt voor toevoegingen van gekruist raaigras, rietzwenkgras of kropjaar. Kijk op biodatabase.nl voor de categorie van de desbetreffende grassoort en het aanbod. Let op: er mag geen gangbaar graszaad van Engels raaigras bij deze mengsels worden gemengd.

Voor witte klaver is in 2014 biologische zaaizaad beschikbaar van Alice, Jura, Klondike, Liflex en Riven-del. Vanwege productie en persistentie zijn Alice en Riesling voor de expertgroep de hoofdassen waarop de beschikbaarheid wordt getoetst. Mits zaaizaad van deze rassen afdoende beschikbaar is komt witte klaver op categorie 1. In 2014 is voldoende biologisch zaaizaad van Alice beschikbaar en blijft witte klaver op categorie 1.

Rode klaver staat op categorie 1, vanwege het brede scala aan rassen waar biologisch zaaizaad van beschikbaar is: Lucrum, Magura, Manuela, Oldenwalder Rotklee, Rajah, Reichsberger, Taifun en Titus. Voor rode klaver zijn echter geen hoofdassen te benoemen omdat van veel van deze rassen geen cijfers voor productiepotentieel en persistentie onder Nederlandse omstandigheden bekend zijn. Met name persistentie is belangrijk voor de veehouderij, temeer omdat rode klaver haar productiepotentieel bij droogte en lagere bemestingstoestanden langer behoudt dan witte klaver. Voor behoud van graslandproductie (droge stof maar ook eiwit) op biologische melkveebedrijven lijkt rode klaver een steeds belangrijkere rol te gaan spelen. In een rassenvergelijking gedurende de jaren 2003-2006 kwam het rode klaver ras Astur, van het zogenaamde 'mattenklee'-type, er als heel productief en persistent uit. Aangezien Astur, door moeilijke zaaizaadvermeerdering, niet of nauwelijks meer te verkrijgen is, worden vanaf 2012, in een rassenvergelijking gefinancierd door het Productschap Zuivel en Stuurgroep Innovatie Brabant, 8 rode klaverrassen vergeleken voor opbrengst en voor persistentie. In de proef worden de 4 mattenklee-types Fregata, Milvus, Larus en Pavo, vergeleken met de 4 ackerklee-types Avanti, Lemmon, Maro en Taifun. De eerste verschillen in persistentie in de proef komen naar voren en in het 3e jaar gaan hoogstwaarschijnlijk duidelijke verschillen in persistentie van de rassen zich aftekenen. In het najaar van 2014 wordt hierover op locatie een open dag georganiseerd. ■

Nick van Eekeren werkt bij Louis Bolk Instituut,
Marco van Liere is bio-boer,
Maaik Raaijmakers werkt bij Bionext

Tabel 1: Beschikbaarheid biologische grasmengsels 2014 en samenstelling van rassen

Grasmengsel	Bedrijf	Engels Raaigras			Timothee	
		Diploïd		Tetraploïd	Hooitype	
		Midden	Laat	Midden	Laat	
Bioweide	Agrifirm	Option (50%)	Asturion (50%)			
Bar Eko Voorjaar	Barenbrug	Barplus (40%)		Dunluce (60%)		
Bar Eko Najaar			Barimero (40%)		Dromara(60%)	
Country Balance EKO	DSV zaden		Tomaso (30%)	Maurizio (70%)		
Havera 1 EKO	Limagrain		Romark (30%)		Polim (70%)	
Havera 4 EKO			Romark (25%)		Polim (60%)	Comtal(15%)
Optima Diplo	Neutkens	Cinquale (30%), Licarta (20%), Stefani (25%), Achat (25%)				
Biomax	Innoseeds		Romark (40%), Option (40%)	Besser (20%)		